Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Transport & Planning

Aan:	Gemeenteraadsleden van de OWO-gemeenten
Van:	Daan Smit en Dion Glastra
Datum:	Tuesday, 22 June 2021
Kopie:	
Ons kenmerk:	BH7480-RHD-ZZ-XX-NT-Z-0001
Classificatie:	Projectgerelateerd
Goedgekeurd door:	Daan Smit
Bijlagen:	• Uitkomsten enquête
Onderwerp:	**Stand van zaken Transitievisie Warmte OWO-gemeenten**

In deze memo vindt u een korte toelichting op de stand van zaken van het traject om te komen tot de Transitievisies Warmte. Deze memo is een vervolg op een eerdere update. De vorige update heeft u op 28 mei jl. van ons als memo ontvangen. De voortgang beschrijven we aan de hand van de drie dimensies op basis waarvan de Transitievisies warmte worden opgesteld; Maatschappelijk, Technisch-economisch en Politiek-bestuurlijk.

Maatschappelijk

Resultaten enquête

Tussen 28 april en 19 mei is een online enquête gehouden om te peilen hoe de inwoners van de OWO-gemeenten tegen de warmtetransitie aankijken. Door deze enquête zijn inzichten, wensen en bedenkingen van inwoners in kaart gebracht. In totaal is de enquête 1.332 maal ingevuld. Daarmee is de respons aanzienlijk hoger dan vooraf verwacht. De enquête geeft inzicht, maar het betreft geen representatief onderzoek. Voor de gemeente Ooststellingwerf is voor de verspreiding van de enquête samengewerkt met het burgerpanel. Hierdoor is de respons in Ooststellingwerf hoger dan in Weststellingwerf en Opsterland.

Gemeente	Resp.	Huur	Koop
Weststellingwerf	276	37	239
		13%	87%
Ooststellingwerf	812	92	720
		11%	89%
Opsterland	244	8	236
		3%	97%

Focusgroepgesprekken

Tussen 12 mei en 2 juni zijn er 11 focusgroepgesprekken gehouden, met vertegenwoordigers van verenigingen van plaatselijke belangen, de agrarische sector en lokale initiatieven (oa. energiecoöperaties). Tijdens deze avonden stonden de volgende vragen centraal:

- Wat vinden inwoners/ ondernemers belangrijk ten aanzien van warmtetransitie en aardgasvrij?
- Welke kansen ziet u in uw buurt of dorp, waar zit het enthousiasme?

- Hoe kunnen we inwoners/ ondernemers het beste betrekken bij de uitvoeringsplannen?
- Welke rol zit u voor uw eigen organisatie in dit traject?

Andere belanghebbenden
Op 19 mei is een overleg met de Bewonersraad Friesland en MEVM (huurdersvereniging Actium) gehouden om ook de wensen, belangen en suggesties van de vertegenwoordigers van huurders van woningcorporaties mee te nemen in het proces.

Belangrijkste conclusies participatietraject tot dusver
De belangrijkste conclusies die naar voren komen uit de enquête en de gevoerde gesprekken tot dusver kunnen worden samengevat in de onderstaande 6 punten:

- Er is over het algemeen wel begrip over de noodzaak voor aardgasvrij wonen, maar weinig tot geen urgentiegevoel.
- What's in it for me? Er wordt vaak gefocust op 'moeten' en wat er verkeerd is aan aardgas, maar veel inwoners zijn eerder bereid te handelen als ze voordelen zien voor hun geld of wooncomfort. Genoemde voorbeelden zijn bijvoorbeeld een subsidie, lagere woonlasten etc.
- Rond aardgasvrij is veel onduidelijke en soms tegenstrijdige informatie (bijv. gasdicussie Duitsland vs. Nederland).

Uit de gesprekken komt naar voren dat de drie bovenstaande punten ervoor zorgen dat mensen afwachtend zijn en behoefte hebben aan duidelijkheid en een concreet plan. Ten aanzien van zo'n uitvoeringsplan worden de volgende adviezen vaak gegeven:

- Een lokale aanpak past volgens de deelnemers het beste; plannen maken met de buurt-warmteambassadeur
- Er komt een moment waarop men wil meepraten
- Kosten en financiering voor eigen persoonlijke situatie én concreet aanbod doen

Technisch-economisch

Het technische-economische spoor richt zich op het verkennen van het WAT (welke alternatieven voor aardgas zijn beschikbaar) en het WANNEER (welke stappen richting het einddoel in 2050 worden wanneer gezet?). Deze vragen worden beantwoord in een tweetal kaarten, die tijdens twee werksessies zijn opgesteld.

- De WAT-kaart visualiseert een onderbouwd overzicht van de mogelijk geschikte warmteopties per dorp of buurt. Hiervoor is een werksessie geweest op 20 mei.
- De WANNEER-kaart geeft een eerste denkrichting voor het prioriteren van de dorpen en buurten om aan de slag te gaan met de uitvoeringsplannen. Hiervoor is een werksessie geweest op 31 mei.

Bij de werksessies hebben – naast de beleidsmedewerkers van de gemeenten – ook netbeheerder Liander, Wetterskip Fryslân en de woningcorporaties WoonFriesland, Actium en Woningstichting Weststellingwerf meegedacht. Waterbedrijf Vitens en Elkien hebben schriftelijke input geleverd.

WAT-kaarten
Uit de technisch-economische analyse bleken binnen de OWO-gemeenten drie warmtestrategieën haalbaar:

1. Individueel all-electric – in nieuwe(re) buurten of bij vrijstaande gebouwen met een energielabel A of B.
2. Individueel hybride warmtepomp met hernieuwbaar gas – in het buitengebied en de kleinere dorpen en bij oudere gebouwen. Hiervoor is groengas en misschien in de verdere toekomst waterstof geschikt.

3. Collectief warmtenet o.b.v. midden- tot lagetemperatuur warmte. Potentiële bronnen hiervoor zijn restwarmte van bedrijven (vooral in Wolvega) en aquathermie in combinatie met WKO. Deze strategie is alleen technisch-economisch interessant in (delen van) de grotere kernen:
    - Wolvega
    - Gorredijk
    - Oosterwolde
    - delen van Beetsterzwaag, Haulerwijk en Noordwolde

Belangrijk bij de collectieve warmtenet-oplossing is dat deze vaak onvoldoende potentie heeft om de hele buurt mee te verwarmen. Wanneer deze strategie wordt toegepast, zal dat waarschijnlijk in combinatie met één van de twee voorgaande strategieën zijn. De haalbaarheid van een warmtenet moet nader onderzocht worden voordat daar een definitieve keuze over kan worden gemaakt.

Naast de drie warmtestrategieën zal in de Transitievisie Warmte ook in het bijzonder aandacht zijn voor besparing. Dit is vaak een randvoorwaarde voor de andere drie opties en zorgt voor lagere woonlasten en minder CO_2-uitstoot.

WANNEER-kaarten
Tijdens de werksessie over de WANNEER-kaarten is aan de hand van een vooraf ingevulde online vragenmodule (ingevuld door de gemeenten en de professioneel betrokken stakeholders) gesproken over een mogelijke strategie om in 2050 aardgasvrije OWO-gemeenten te bereiken, met tussenstappen.

Concrete koppelkansen met andere werkzaamheden en plannen in de openbare ruimte werden op basis van de aangeleverde data niet geïdentificeerd. Wel is er een aantal aspecten genoemd dat mogelijk leidt tot kansen om eerder met het opstellen van een Wijkuitvoeringsplan te starten. Dit betreffen:

- aanwezigheid energiecoöperatie of bewonerscollectief;
- buurten met veel woningen van 10-25 jaar oud, waarbij de cv-ketel aan een natuurlijk vervangingsmoment toe is;
- hoog aandeel corporatiebezit;
- mogelijk, n.a.v. nader onderzoek naar opties collectief warmtenet: kern Wolvega.

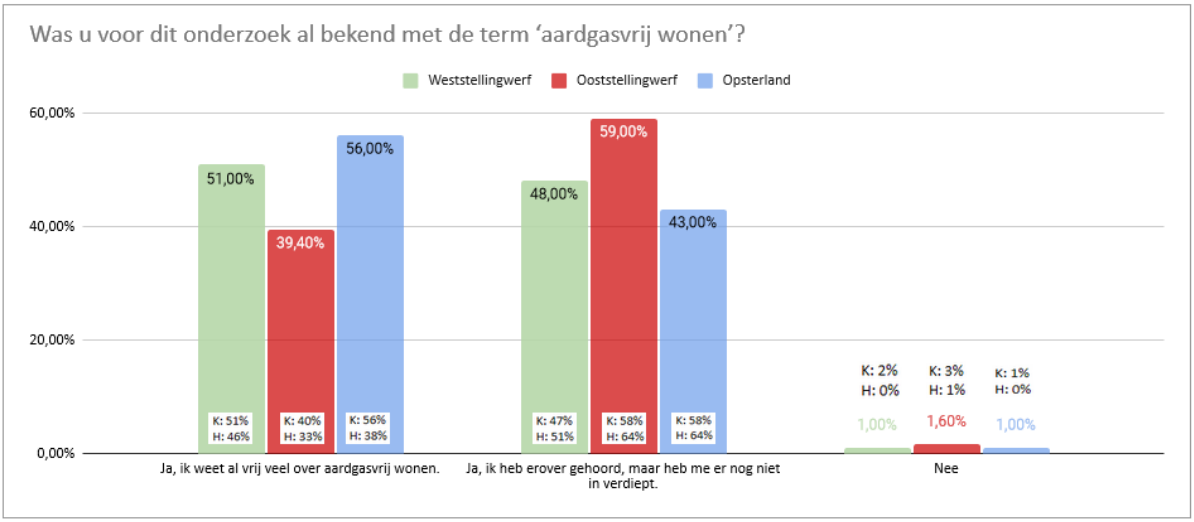
Politiek-bestuurlijk

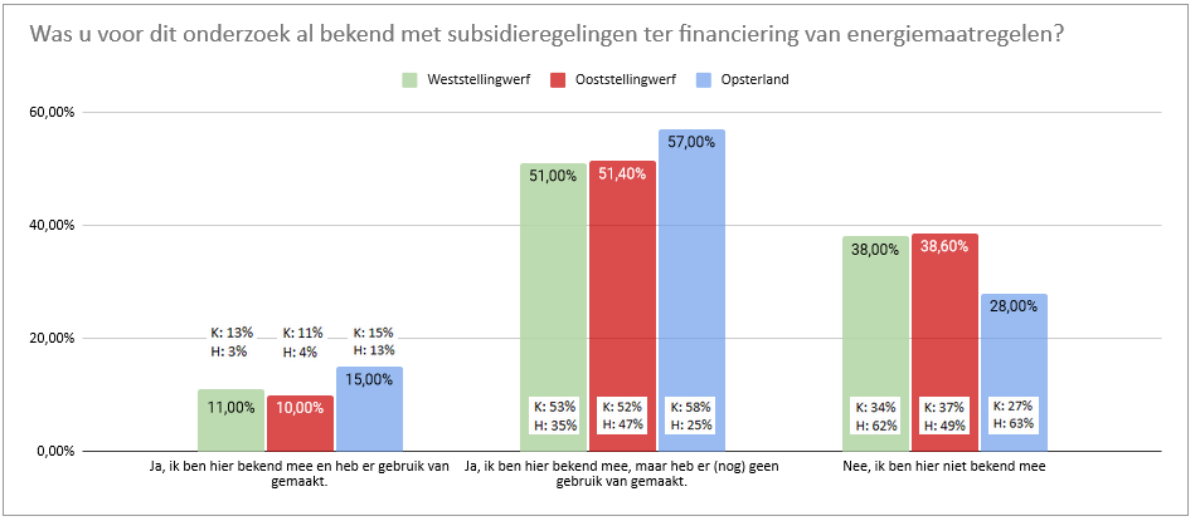
Werksessie rollen en ambitieniveaus 18 juni
Met de resultaten van de technisch-economische analyse in de hand kwam de projectgroep tot de conclusie dat vóórdat de TVW's kunnen worden opgesteld, er eerst meer inzicht moet zijn in de rol die de gemeenten willen innemen in de warmtetransitie:

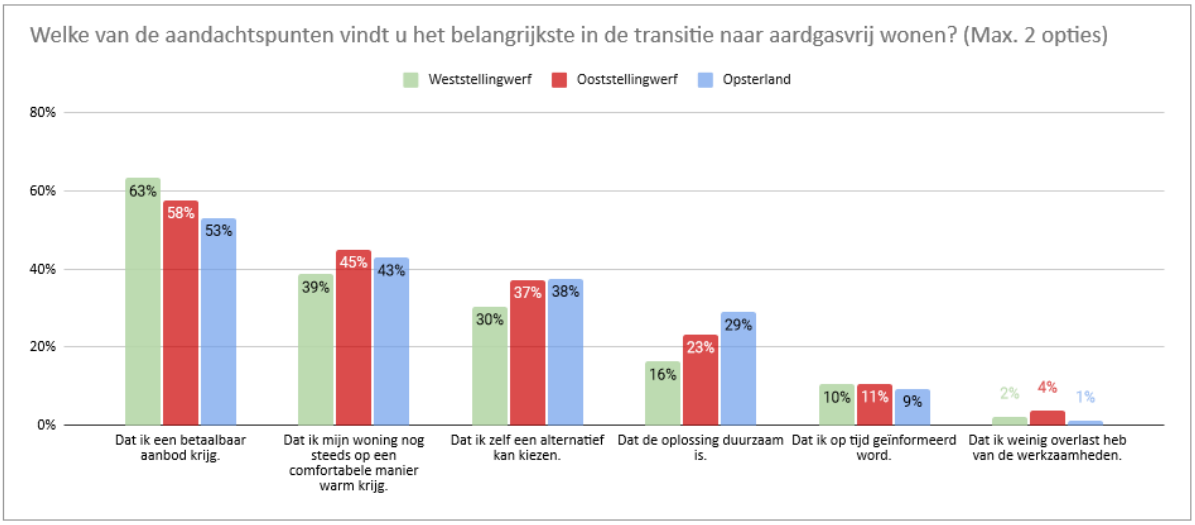
- Reactief
- Stimulerend
- Faciliterend
- Cocreatief

Om de rollen te concretiseren, is een werksessie gehouden. Tijdens deze werksessie zijn de warmtestrategieën die als mogelijke opties naar voren komen, gekoppeld aan de mogelijke rollen. Hierbij is ook de eerder opgestelde uitgangspuntennotitie betrokken. De resultaten van de werksessie worden momenteel uitgewerkt.

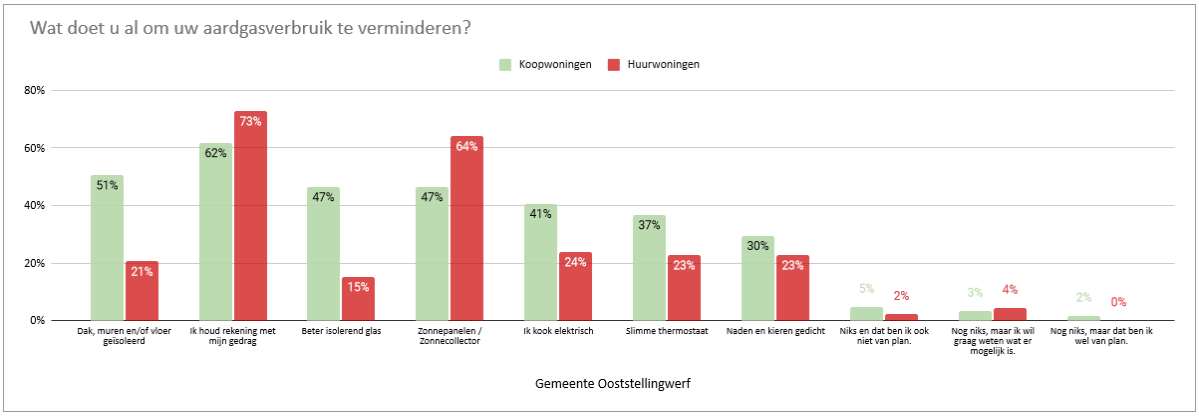
BIJLAGE: UITKOMSTEN ENQUETE



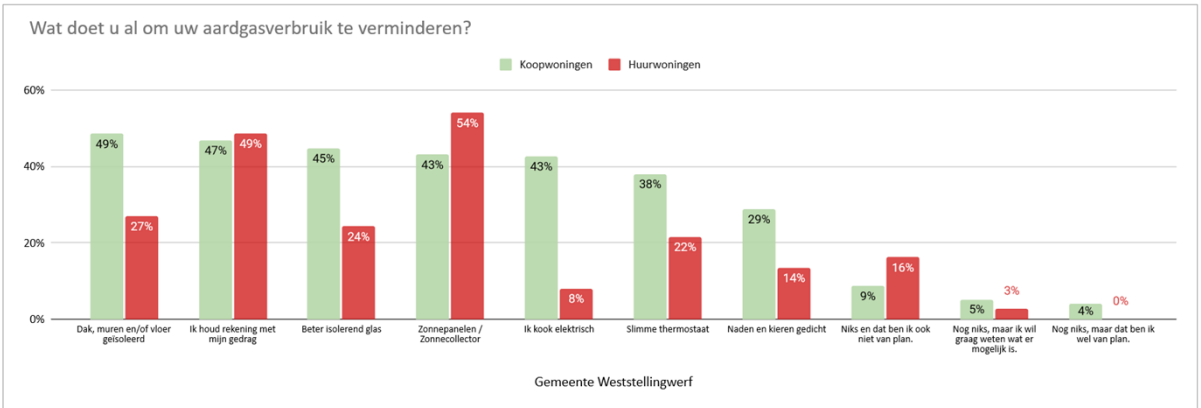




Gemeente Ooststellingwerf



Gemeente Weststellingwerf



Gemeente Opsterland

